

петенцій студентів на базі інтеграції наукових досягнень у навчальний процес; г) нова якість викладацького складу, кожен представник якого набуває властивостей науковця-дослідника. До зовнішніх чинників належать: а) новий поділ суспільної праці; б) розвиток фундаментальної і прикладної науки, зокрема й соціогуманітарної; в) трансформація загальнолюдських і національних культурних цінностей; г) високий рівень інтелектуальної спроможності сучасного студентства; д) освітня політика конкретної держави чи наддержавних утворень, наприклад Об'єднаної Європи, або так званого Болонського процесу і Лісабонської стратегії розвитку європейських університетів.

У глобалізаційному просторі не менш актуальним питанням є процес докорінної зміни місця і ролі університету в сучасному суспільстві. Він дрейфує від головного чинника формування національної свідомості до автономної підприємницької структури, що є активним новатором і творцем сучасних ринкових відносин. Певна річ, що в цій відповіді уряд і бізнес (спонсори освіти) повинні всіляко сприяти входженню вітчизняного університету у нову епоху.

*Чуткий А.І., к.і.н., доцент,
кафедра історії та теорії господарства*

КИЇВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ ЯК ОСЕРЕДОК ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ ПОЧАТКУ ХХ СТ.: ДОСВІД ДЛЯ СЬОГОДЕННЯ

Початок ХХ ст. характеризувався посиленням розвитком економіки України, що йшла шляхом капіталістичної модернізації. Як результат, гостро постала проблема підготовки значної кількості високопрофесійних спеціалістів для різних галузей народного господарства. Для вирішення цього завдання необхідно було розвивати систему економічної освіти.

Станом на початок ХХ ст. в Україні діяли комерційні училища та ряд інших навчальних закладів середнього рівня. Водночас, у системі вищої освіти економічні знання давали лише кафедри політекономії, що функціонували у складі класичних університетів.

Тож наш університет, що був заснований у 1906 р. під назвою Київські вищі комерційні курси (з 1908 р. — Київський комерційний інститут), був першим в Україні ВНЗ економічного профілю. Ця першість закономірно обумовила зосередження у ньому найкращих представників вітчизняної економічної науки, що були розпорошені по різних ВНЗ Києва. Сюди прийшло чимало професорів як з Київського університету (О.Д. Білімович, К.Г. Воблий, М.В. Довнар-Запольський, С.А. Єгізаров, В.А. Удінцов та ін.), так і з Київського політехнічного інституту (В.Г. Бажаєв, П.Ф. Єрченко, П.Р. Сльозкін та ін.). Саме у Київському комерційному інституті дістали змогу працювати й переслідувані владою вчені, з-поміж яких був і такий всесвітньо відомий вчений як Є.Є. Слуцький; або ж активний популяризатор дослідження економічної географії України А.І. Ярошевич. Їх спільна праця сприяла посиленню обміну наукових ідей та досвіду, а отже це само по собі підіймало економічну науку на нові висоти. При цьому внаслідок уваги у навчальних програмах Київського комерційного інституту як до суто економічних, так і до інших дисциплін (особливо історії, соціології, статистики, філософії, правових та ін. наук) відбувалось впровадження в наукові дослідження вчених-економістів інституту також і даних цих дисциплін, що суттєво збагачувало подібні праці, включаючи їх в контекст цивілізаційної парадигми і наближаючи до новітнього на той час напряму економічної думки — інституціоналізму. Також у подібному контексті наукових студій викладачів інституту проявилось й наслідування стандартів німецької історичної школи, що змушує по новому проаналізувати економічну науку України кінця ХІХ—ХХ ст. аби встановити міру поширення ідей німецької історичної школи у вітчизняній економічній думці.

Відбувалось запрошення і фахівців з інших міст імперії. Зокрема з Петербургу на роботу до Комерційного інституту перейшли О.О. Русов (що активно впроваджував статистичні дані в економічній студії) та Л.М. Яснопольський (один з найкращих учених-фінансистів Російської імперії).

З 1910 р. Київський комерційний інститут розпочав і самостійну підготовку викладацьких кадрів, що передбачало й наукову роботу подібних осіб. Зокрема, професорський стипендіат (аспірант — вживаючи сучасної термінології) інституту С.І. Новаківський започаткував в Україні вивчення економіки східних країн; С.С. Остапенко також досліджував близькосхідний ринок, але й вивчав економічний потенціал України, у 1919 р. став одним із перших прем'єр-міністрів України.

Вершиною праці щодо об'єднання вчених-економістів під егідою Київського комерційного інституту стало заснування у 1909 р. при ньому першого в Україні професійного товариства еко-

номічного профілю — Товариства економістів. Метою своєї діяльності Товариство економістів визначило теоретичну розробку загальних питань економічної науки, а також вивчення економічного становища України.

Таким чином, наш університет від моменту свого постання став головним осередком економічної освіти та науки в Україні.

Шатілова О. В., асистент
кафедри менеджменту

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасний етап розвитку суспільства ставить перед вітчизняною системою освіти цілу низку принципово нових проблем, серед яких особливо слід відмітити необхідність підвищення якості освіти, в контексті її інтеграції в світовий науково-освітній простір, створення оптимальних в економічному сенсі систем і посилення зв'язків між різними рівнями освіти. Особливу увагу при цьому слід приділяти інноваційній складовій освіти.

Інноваційна освіта спрямована не на передачу знань, які стрімко застарівають, а на оволодіння базовими компетенціями, які дозволяють набувати знання самостійно, у відповідності до потреби. Інноваційна освіта передбачає навчання в процесі створення нових знань за рахунок інтеграції фундаментальної науки, безпосередньо навчального процесу та виробництва.

Відповідно до цього у вищому навчальному закладі (ВНЗ) має бути сформоване інноваційне освітнє середовище та зміна ролей «викладач — студент». Викладач в інноваційній освіті має виступати у ролі наставника, консультанта, головною задачею якого є навчання студента наступному: сприяння формуванню у студента алгоритмічного мислення; самостійного ціле встановлення та вибору ефективних інструментів їх реалізації; оцінки якості власної роботи; вміння працювати з інформацією; формування навичок самоосвіти; вміння працювати у команді.

Одним з ефективних шляхів вирішення проблеми формування інноваційного освітнього середовища, на нашу думку, є інформатизація освіти. Поява нових інформаційних технологій, пов'язаних з розвитком комп'ютерних засобів і мереж телекомунікацій, надає можливість створення якісно нового інформаційно-освітнього середовища, як основи для розвитку та вдосконалення інноваційної системи освіти.

Серед основних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті на сьогоднішній день виділяють електронну освіту (e-learning) та ІКТ з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій (Information-Communication Tools).

Основними перевагами електронної освіти є: швидка та ефективна доставка знань, доступ до повної та активної інформації в галузі електронного навчання, навчання роботі з сучасними освітніми технологіями, надання повної бази електронних курсів і матеріалів. При цьому розвивається нова освітня технологія — мобільне навчання.

Використання сучасних ІКТ забезпечує постійне покращення діяльності ВНЗ відповідно до вимог зацікавлених сторін, створення інноваційних структурних підрозділів ВНЗ (інноваційно-технологічні центри, бізнес-інкубатори, технопарки, венчурні фонди, центри обміну технологій тощо) та організацію мережевої взаємодії вищих навчальних закладів, що передбачає інтенсивний обмін інформацією, знаннями, науковими проектами, навчальними програмами, інтелектуальними ресурсами. Модель мережевої взаємодії забезпечує можливість реалізації індивідуальних освітніх програм з використанням мережевих ресурсів.

Упровадження інноваційно-інформаційних освітніх технологій дозволить, з одного боку, студентам ефективно використовувати навчально-методичну літературу, засвоювати професійні знання, розвивати проблемно-пошукове мислення, активізувати науково-дослідну роботу та розширювати можливості самоконтролю отриманих знань; з іншого боку, викладачам — оперативно оновлювати навчально-методичну літературу, використовувати імітаційні технології навчання, розширювати можливості контролю знань студентів, у цілому, удосконалювати якість існуючих технологій підготовки фахівців.

Узагальнюючи наведене, слід зазначити, що використання освітніх інноваційних технологій сприяє як підвищенню якості освіти, так і рівню конкурентоспроможності ВНЗ на ринку освітніх послуг.